

CÁC NHÂN TỐ TÁC ĐỘNG ĐẾN LỰA CHỌN NGÀNH HỌC CỦA SINH VIÊN TRƯỜNG ĐẠI HỌC KINH TẾ - ĐẠI HỌC QUỐC GIA HÀ NỘI

Hoàng Thị Xuân

Trường Đại học Công nghệ Đông Á
Email: xuanht@eaut.edu.vn

Article history

Received: 29/5/2023

Accepted: 29/8/2023

Published: 20/10/2023

Keywords

Choosing a major, influencing factors, deciding on a major, students, University of Economics, Vietnam National University

ABSTRACT

In order to promptly respond to societal advancement, training programs in universities and colleges are continuously diversified with many different majors. However, making important decisions regarding major selection can be challenging since students can be overwhelmed by a variety of choices, and the decision-making process can be influenced by various factors. The study has pointed out three main groups of factors affecting major selection process with data collected from 400 students of the University of Economics and Business - Vietnam National University, Hanoi, including: (1) Personal Capacity, strengths and passion; (2) Counseling and orientation of families and teachers; (3) Future career prospects. In addition, the study also assessed the influence of each group of factors and obtained the following results: Group (1) has the greatest impact on students' decision making, followed by group (3) and finally group (2). The findings can hopefully provide students with a clearer perspective to make decisions on their major, helping them understand what criteria they should consider when choosing a major, thereby having a well-defined and appropriate individual orientation.

1. Mở đầu

Giáo dục đại học là một trong những hành trang quan trọng cho tương lai của mỗi cá nhân và cũng là tương lai của xã hội; đặc biệt khi đại học là nơi cung cấp những kiến thức và kỹ năng chuyên môn của từng ngành nghề cụ thể. Việc lựa chọn ngành học phù hợp có tính thiết yếu với sinh viên (SV) bởi điều này không chỉ có ý nghĩa tại thời điểm “nút giao” giữa hai bậc học mà còn có ảnh hưởng tới cả quá trình học tập đại học và quãng thời gian sau khi hoàn thành chương trình học tại đại học, khi các cử nhân chính thức tốt nghiệp, có những lựa chọn bước chân vào thị trường lao động hoặc tiếp tục học lên cao hơn. Nhận thấy ý nghĩa thời sự của vấn đề trên, tác giả tìm hiểu các nhân tố tác động đến lựa chọn ngành học của SV Trường Đại học Kinh tế - Đại học Quốc gia Hà Nội nhằm đưa ra những cơ sở lý luận và thực tiễn về quá trình ra quyết định chọn ngành học của SV có thể bị ảnh hưởng bởi những nhân tố nào, từ đó đề xuất một số giải pháp phù hợp với thực tiễn được nghiên cứu.

2. Kết quả nghiên cứu

2.1. Tổng quan nghiên cứu

Định hướng ngành học sao cho phù hợp luôn là đề tài thu hút được đông đảo sự chú ý của giới nghiên cứu trong bất kỳ giai đoạn nào. Để có những định hướng tốt nhất, việc hiểu rõ những yếu tố có tác động tới quá trình ra quyết định về ngành học của SV là một yêu cầu thiết yếu.

Một số nghiên cứu ở nước ngoài đã đánh giá tác động của các nhân tố khác nhau đến quyết định lựa chọn ngành học của SV. Thông qua sử dụng Mô hình SEM, nghiên cứu chỉ ra rằng thái độ và niềm đam mê đối với môn học là yếu tố tiên quyết, quyết định hướng đăng kí những ngành học liên quan đến Hóa học của SV Philippines, sau đó là khả năng độc lập và năng lực kiểm soát hành vi nhận thức (Ong và cộng sự, 2022). Trong khi một nghiên cứu khác nghiên cứu những yếu tố ảnh hưởng đến việc lựa chọn ngôn ngữ Anh là chuyên ngành chính của SV tại Đại học Nouakchott Al Aasriya, Mauritania. Với dữ liệu thu thập từ 107 SV đến từ Khoa Ngôn ngữ Anh, nghiên cứu chỉ ra sở thích cá nhân và triển vọng việc làm có tác động tiêu cực đáng kể về lựa chọn ngành Ngôn ngữ Anh làm chuyên ngành chính của SV, trong khi đó cơ sở vật chất và phương tiện truyền thông lại có ảnh hưởng tích cực (Eli và Hamou, 2022).

Nội dung chương trình học cũng là một nhân tố có ảnh hưởng đáng kể đến sự lựa chọn của SV. Đối với chương trình giáo dục STEM - Chương trình giảng liên quan đến các lĩnh vực Khoa học (Science), Công nghệ (Technology), Kỹ thuật (Engineer), Toán học (Math). Tiến hành nghiên cứu về sự chênh lệch giới tính trong định hướng công việc

liên quan thuộc lĩnh vực STEM nhằm xem xét ảnh hưởng của giới tính tới quyết định lựa chọn ngành nghề. Với mẫu 338 HS tại Tây Ban Nha, kết quả chỉ ra tỉ lệ nữ trong lĩnh vực kỹ thuật giảm khi bậc học lên cao cũng như nữ giới cảm thấy khả năng học của bản thân không tốt bằng nam giới với chương trình kỹ sư. Kết quả này cho thấy, giới tính có ảnh hưởng nhất định tới việc lựa chọn ngành của SV trong các lĩnh vực STEM (De las Cuevas et al., 2022). Cũng trong các lĩnh vực STEM, Alam (2022) đi sâu vào việc làm rõ sự chênh lệch giới này thông qua các yếu tố Tâm lý, Văn hóa - Xã hội, Sinh học. Nghiên cứu trình bày 6 nguyên do như sau: (1) Định kiến và thành kiến giới tính, (2) Niềm tin về khả năng của họ trong lĩnh vực, (3) Giá trị lối sống hoặc mỗi ưu tiên cân bằng giữa công việc và gia đình, (4) Khuynh hướng nghề nghiệp, (5) Sự thiên về lí trí hay cảm xúc và (6) Khả năng nhận thức.

Tại Việt Nam, một số nghiên cứu đã được thực hiện và kết quả đã chỉ ra nhóm các nhân tố ảnh hưởng đến việc ra quyết định chọn ngành học của SV. Nhóm nhân tố ảnh hưởng mạnh mẽ, bao gồm: các yếu tố thuộc về cá nhân (đặc điểm, sở thích và năng lực cá nhân) kết hợp cùng yếu tố thuộc môi trường như gia đình, lời khuyên của người thân; nhà trường, đặc điểm trường, ngành học; đặc điểm nghề nghiệp và xã hội, nhu cầu xã hội và cơ hội việc làm sau tốt nghiệp, mức thu nhập, mối quan hệ, sự ổn định và thăng tiến (Lê Thị Minh Trúc, 2014, Nguyễn Thị Bích Vân và cộng sự, 2017, Trần Cao Bảo, 2022, Phan et al., 2016). Nghiên cứu sắp xếp các yếu tố ảnh hưởng theo mức độ quan trọng từ thấp đến cao như sau: năng lực cá nhân, nhu cầu xã hội và cơ hội việc làm sau tốt nghiệp, sở thích cá nhân, đặc điểm trường và ngành học đã lựa chọn (Lê Thị Minh Trúc, 2014).

Các nghiên cứu trên đã chỉ ra một số yếu tố tác động đến lựa chọn ngành học của SV là: năng lực, sở thích cá nhân, giới tính, môi trường (gia đình, xã hội), nhu cầu xã hội, cơ hội việc làm, mức thu nhập, sự ổn định và cơ hội thăng tiến đối với ngành được đào tạo. Tuy nhiên, số lượng nghiên cứu về vấn đề này còn rất ít và một số nghiên cứu tập trung vào việc phân tích yếu tố tác động đến việc lựa chọn của một ngành học cụ thể. Do đó, việc nghiên cứu đề tài này có thể bổ sung, làm phong phú thêm nguồn dữ liệu hiện có và cung cấp những nhóm nhân tố và mức độ (nhiều nhất - ít nhất) tác động đến việc lựa chọn ngành học đối với SV.

2.2. Kết quả khảo sát

2.2.1. Khái quát về tổ chức khảo sát

- Khách thể khảo sát: Đối tượng tham gia khảo sát là 400 SV khóa QH-2021-E từ nhiều ngành khác nhau tại Trường Đại học Kinh tế - Đại học Quốc gia Hà Nội.

- Phương pháp khảo sát: Bài báo thực hiện nghiên cứu định tính bằng phương pháp phỏng vấn sâu.

- Thời điểm khảo sát: Từ 15/11/2022 đến 15/12/2022. Thời gian mỗi cuộc phỏng vấn kéo dài từ 15-30 phút.

2.2.2. Các nhân tố tác động đến lựa chọn ngành học của sinh viên Trường Đại học Kinh tế - Đại học Quốc gia Hà Nội

2.2.2.1. Gỡ băng

Trên cơ sở nội dung các cuộc phỏng vấn, tác giả tiến hành gỡ băng và xác định các yếu tố chính trong các câu trả lời của SV liên quan đến lí do lựa chọn ngành học. Một số câu trả lời liên quan đến lí do chọn ngành của SV trong băng gỡ băng như sau: - Em thấy bản thân phù hợp và có các phẩm chất đáp ứng tiêu chuẩn nghề nghiệp và do gia đình hướng nghiệp; - Em có đam mê với những con số và yêu thích kinh doanh; - Em thấy ngành học hiện rất phổ biến và em cũng để bố mẹ quyết định; - Em muốn kiếm thật nhiều tiền để giúp đỡ bố mẹ và các em. Em thấy nhiều người thành công và giàu có trong ngành; - Bố mẹ chọn cho em 3 ngành là Tài chính ngân hàng, Kế toán và Marketing nhưng do nhầm lẫn nào đó em xếp nhầm ngành Kế toán lên nguyện vọng đầu; - Em làm trắc nghiệm tính cách trên mạng và kết quả là em phù hợp với những nghề đòi hỏi sự cẩn thận, chịu áp lực cao.

2.2.2.2. Phân tích các nhóm nhân tố

Dựa trên câu trả lời thu thập được, tác giả tiến hành gộp những câu trả lời có điểm chung thành một nhóm, thực hiện sắp xếp, loại những yếu tố trùng lặp, trao đổi và tiến hành phân nhóm các yếu tố ảnh hưởng đến sự lựa chọn chuyên ngành của SV. Với dữ liệu thu thập được từ 400 SV Trường Đại học Kinh tế - Đại học Quốc gia Hà Nội, kết quả phân loại các nhóm nhân tố chính cùng với một số câu trả lời cụ thể như sau:

- Nhóm thứ nhất: Năng lực, sở trường và đam mê của bản thân

Em thích học khối A và em nghĩ học kinh tế sẽ thường xuyên được tính toán với các con số.	Điểm đầu vào ngành phù hợp với năng lực của bản thân.
Em rất thích tính toán và nhất là tính tiền.	Em có ước mơ được trở thành nhà tư vấn tài chính.
Đam mê với những con số và yêu thích kinh doanh.	Em thích học toán và muốn làm chủ kinh tế của mình trong tương lai.
Em thích học Tiếng Anh và khả năng ngoại ngữ của em khá tốt, em nghĩ phù hợp để học các chuyên ngành về kinh tế.	Em có khả năng tính toán, nhất là tính nhầm rất nhanh vì vậy em thích làm việc với các con số.

Bản thân em có tính cẩn thận nên em lựa chọn ngành nghề công việc phù hợp với tính cách, sở thích và mong muốn của bản thân em.	Theo em tìm hiểu, các ngành kinh tế thường làm việc với các con số vì vậy em chọn ngành này.
Ước mơ của em là mong muốn làm công việc có sự logic.	Em chọn ngành nghề yêu thích của bản thân em ngay khi còn học cấp 3.
Em yêu thích môn Toán và muốn hiểu về tài chính, tiền tệ.	Chọn ngành phù hợp để có kiến thức sau này khởi nghiệp.
Em làm trắc nghiệm tính cách trên mạng và kết quả là em phù hợp với những nghề đòi hỏi sự cẩn thận, chịu áp lực cao như nghề kế toán, tư vấn.	Lí do thứ nhất là do em đam mê với những con số.
Thấy bản thân phù hợp và có các phẩm chất đáp ứng tiêu chuẩn của nghề và do gia đình hướng nghiệp.	Nhược điểm của em là tính cầu thả. Vì vậy, em chọn ngành yêu cầu độ tỉ mỉ cao với hi vọng khi vào học sẽ ngày càng khắc phục được nhược điểm của mình.
Em chọn ngành kinh tế ngay từ khi làm hồ sơ vì em tin năng lực của em đủ để đi vào ngành này.	Em muốn kiếm thật nhiều tiền để giúp đỡ bố mẹ và các em.
Em rất muốn được học cách quản lý tài chính của cá nhân và cho doanh nghiệp.	Em yêu thích ngành kinh tế vì khi học ngành đó có thể giúp em trở thành chuyên gia kinh tế.

Đối với nhóm đầu tiên, các nhân tố tác động đến quyết định lựa chọn chuyên ngành của người học xuất phát từ năng lực, sở trường và đam mê. Những động lực này đều đến từ suy nghĩ và nhận thức của người học nên được gọi là động lực nội tại. Các SV lựa chọn nhóm ngành kinh tế có thể có nhiều lí do khác nhau như sở trường mạnh về tính toán, yêu thích ngành, mong muốn có thu nhập tốt trong tương lai, hay có những tính cách, phẩm chất phù hợp với những yêu cầu của ngành. Cũng có một số SV lựa chọn ngành học đặt yêu cầu cao về những điểm mà các em còn gặp hạn chế như tính tỉ mỉ, cẩn thận với mong muốn trong quá trình học sẽ cải thiện được mặt hạn chế này.

- Nhóm thứ hai: Sự tư vấn và định hướng của gia đình, thầy cô

Mẹ em làm kế toán nên mẹ cũng giải thích về nghề và hướng em theo nghề này vì mẹ em bảo con gái làm kế toán thì hợp.	Em theo bố mẹ định hướng ngay từ lớp 12.
Em được tham dự buổi tư vấn hướng nghiệp cho HS phổ thông ở trường cấp 3, được trắc nghiệm tính cách thì thấy phù hợp với công việc đòi hỏi sự trung thực, cẩn thận.	Em không yêu thích cũng như không xác định khi chọn ngành nghề nào mà em đăng kí tài chính ngân hàng bởi cô giáo chủ nhiệm cấp 3 em có nói đến ngành tài chính ngân hàng Trường Đại học Kinh tế có mức điểm đầu vào vừa phải.
Gia đình em đã có anh em làm trong ngành và định hướng cho em. Bố mẹ em hướng cho em công việc về kinh doanh nên em theo học ngành này.	Chị em làm trong ngành Logistics, vì vậy em được nghe, được biết nhiều nên cảm thấy rất hứng thú và muốn học để làm được cùng chị. Bố mẹ em bảo em học tốt ngoại ngữ thì học logistics sẽ thuận lợi cho sau này, vì vậy em chọn ngành Kinh tế quốc tế.
Mẹ em bảo con gái học kinh tế phù hợp hơn các ngành khối kĩ thuật bởi độ phức tạp không quá cao, thời gian học không quá dài và không đòi hỏi mình phải thông minh mới học được.	Anh em đang là kế toán trưởng của một công ty nước ngoài và lương rất cao. Em nghe theo anh trai định hướng.
Bố tư vấn cho em rằng bất kì tổ chức nào cũng cần bộ phận tài chính nên em theo bố định hướng.	Thầy giáo chủ nhiệm cấp 3 của em đã đưa ra danh sách các ngành học có thể lựa chọn, mô tả qua công việc cụ thể và điểm chuẩn tương ứng. Qua sự tận tình của thầy, em đã lựa chọn được một chuyên ngành phù hợp với mình.
Gia đình muốn em học logistics để về làm việc cho công ty của bố mẹ em.	Anh em nói các doanh nghiệp xây dựng như chỗ anh đang làm rất cần các kế toán là nam giới bởi kế toán nam sẽ nhanh nhẹn và không bị gián đoạn trong thời gian làm việc.

Đối với nhóm thứ hai, quyết định lựa chọn chuyên ngành của người học bị ảnh hưởng phần lớn từ môi trường xung quanh, bao gồm những lời khuyên, định hướng từ gia đình và nhà trường. Gia đình ở đây có thể bao gồm bố mẹ, anh chị, họ hàng, khi các thành viên trong gia đình định hướng cho con cái dựa trên những kinh nghiệm mà họ đã trải qua. Một số gia đình hướng con theo nghề nghiệp đã có người nhà làm trong ngành và nhận ra được triển

vọng của ngành nghề, một số khác do gia đình có công ty riêng nên định hướng con theo chuyên ngành để tương lai làm việc trong công ty gia đình. Đồng thời, gia đình cũng là nơi hiểu rõ nhất những tính cách, đặc điểm cá nhân của con cái do sự gắn kết từ khi còn nhỏ, vậy nên những người thân trong nhà có thể đưa ra được lời khuyên cho SV liệu ngành nghề nào sẽ phù hợp với đặc điểm tính cách của người học. Trong khi đó, nhà trường, các thầy cô giáo chủ nhiệm đồng hành cùng các em trong suốt quá trình 3 năm học THPT, do đó sẽ theo sát được năng lực thực sự của HS và đề xuất một số lời khuyên phù hợp dựa trên mong muốn của các em, không chỉ về ngành học mà còn là sự lựa chọn giữa các trường đại học với những tiêu chuẩn đầu vào khác nhau.

- Nhóm thứ ba: Cơ hội nghề nghiệp mang lại trong tương lai

Lí do thứ hai quan trọng hơn là khả năng có việc làm sau này cao nếu em chọn ngành Kinh tế quốc tế.	Số lượng các bạn nam học kế toán ít hơn nhiều so với nữ giới nên cơ hội việc làm sau này sẽ rộng mở hơn với các bạn nam học kế toán như em.
Em thấy nhu cầu tìm nhân lực giỏi ngành Logistics là một nhu cầu đặt lên hàng đầu với các doanh nghiệp hiện nay.	Theo em tìm hiểu thì vai trò của bộ phận kế toán trong doanh nghiệp là rất quan trọng, bởi vậy thu nhập của công việc này là không thấp.
Tỉ lệ SV không có việc làm hiện nay khá cao, tuy nhiên kế toán là nghề có thể dễ xin việc trong tương lai hơn do đâu cũng cần kế toán.	Khi tìm hiểu trên mạng về những công việc có thu nhập cao tại Việt Nam thì Logistics là một trong những nghề như vậy.
Qua tìm hiểu các thông tin, em được biết tỉ lệ SV ngành kế toán sau khi ra trường có việc làm rất cao với nhiều vị trí, vai trò công việc khác nhau như tư vấn, quản lí tài chính, kế toán, kiểm toán,...	Em chọn vào học chuyên ngành Kinh tế quốc tế để sau này có thể kiếm được nhiều tiền.
Em thấy nhiều người thành công và giàu có trong lĩnh vực tài chính ngân hàng.	Em thấy chị em làm kế toán thu nhập rất ổn định và công việc luôn bận rộn.

Đối với nhóm thứ ba, nhân tố tác động tới quyết định lựa chọn chuyên ngành của SV chính là cơ hội nghề nghiệp của ngành đem lại trong tương lai. Dựa trên dữ liệu thu thập được, có thể thấy SV đã có sự tìm hiểu trước về triển vọng, nhu cầu về nhân lực của ngành nghề trong tương lai. Các em nghiên cứu về những phòng ban luôn có nhu cầu cao về nhân lực trong doanh nghiệp cũng như quan sát những người có sự nghiệp thành công thường hoạt động trong lĩnh vực nào để từ đó đưa ra lựa chọn cho bản thân. Ngoài ra, SV cũng để ý tới sự đa dạng trong công việc của mỗi ngành học đào tạo cũng như mức thu nhập triển vọng của ngành.

Như vậy dựa vào dữ liệu phỏng vấn từ 400 SV từ nhiều chuyên ngành khác nhau của Trường Đại học Kinh tế - Đại học Quốc gia Hà Nội, nghiên cứu đã phân loại được thành 03 nhóm nhân tố có ảnh hưởng đến quyết định lựa chọn chuyên ngành của SV. Về cơ bản, các nhóm nhân tố sẽ bao gồm: (1) Năng lực, sở trường và đam mê của bản thân; (2) Sự tư vấn và định hướng của gia đình, thầy cô; (3) Cơ hội nghề nghiệp mang lại trong tương lai. Như đã đề cập trong phần cơ sở lí thuyết, có thể xếp nhóm (1) là nhóm động lực bên trong, hay còn gọi là động lực nội tại (năng lực, sở trường và mong muốn, đam mê của người học). Trong khi nhóm (2) và nhóm (3) là hai nhóm nhân tố động lực bên ngoài, tức là các động lực đến từ môi trường xung quanh ảnh hưởng tới quyết định mà cá nhân người học đưa ra (sự tư vấn và định hướng của gia đình, thầy cô và cơ hội nghề nghiệp mang lại trong tương lai).

Ngoài ra, tác giả cũng tiến hành nghiên cứu về mức độ thứ tự ảnh hưởng của 3 nhóm nhân tố chính thông qua cuộc phỏng vấn và cho ra kết quả như sau:

STT	Nhóm nhân tố	Thứ tự ảnh hưởng
1	Năng lực, sở trường và đam mê của bản thân	1
2	Sự tư vấn và định hướng của gia đình, thầy cô	3
3	Cơ hội nghề nghiệp mang lại trong tương lai	2

Có thể thấy, nhóm nhân tố (1) - Năng lực, sở trường và đam mê của bản thân - vẫn là yếu tố tiên quyết trong quá trình đưa ra quyết định chọn ngành của SV. Kết quả nghiên cứu này tương đồng với nghiên cứu của Nguyễn Thị Bích Vân và cộng sự (2017). Đây là nhóm động lực nội tại, xuất phát từ bên trong mỗi cá nhân người học. Nhóm nhân tố (3) - Cơ hội nghề nghiệp trong tương lai - có mức độ ảnh hưởng thứ hai và nhóm (2) - Sự tư vấn, định hướng của gia đình thầy cô - có mức ảnh hưởng cuối cùng. Đây là một kết quả tích cực khi SV quyết định lựa chọn ngành học với ưu tiên hàng đầu là dựa trên khả năng cũng như mong muốn của bản thân, hiểu được đam mê, sở trường của mình là gì. Sự thấu hiểu bản thân sẽ giúp SV lựa chọn được ngành học phù hợp nhất, từ đó giúp quá trình học tập và hướng nghiệp sau này trở nên dễ dàng hơn. Ngoài ra, SV cũng dựa trên triển vọng của ngành nghề trong tương lai

để ra quyết định. Điều này thể hiện một tâm thế chủ động tìm hiểu, nghiên cứu của các em. Dựa trên những tìm hiểu của bản thân và cuối cùng là kết hợp với những định hướng từ gia đình, nhà trường, SV đưa ra quyết định cuối cùng về ngành học.

Từ kết quả nghiên cứu trên, các cơ sở giáo dục đại học có thể phối hợp với các trường THCS, THPT để tư vấn hướng nghiệp cho HS, đặc biệt là trước mỗi kì thi tuyển sinh liên quan đến lựa chọn ngành học. Việc tư vấn hướng nghiệp cần thực hiện trên quy mô toàn quốc nhằm phổ biến tầm quan trọng của việc lựa chọn ngành học đối với sự thành công của người học. Tổ chức các buổi tọa đàm tại các trường THPT giới thiệu về trường đại học và các ngành đào tạo cho các GV và HS tại các trường THPT do sự lựa chọn ngành học của các em còn chịu ảnh hưởng bởi sự tác động của gia đình, thầy cô. Tổ chức các buổi tham quan thực tế tại các trường đại học, các khóa thử là SV của một ngành đào tạo tại một trường đại học giúp người học có cơ hội để hiểu rõ hơn về ngành học, sự phù hợp với công việc, năng lực và sở thích của cá nhân đối với ngành học và nhu cầu xã hội; qua đó, nuôi dưỡng đam mê và có kế hoạch học tập, rèn luyện để đạt được mục tiêu nghề nghiệp trong tương lai. Việc giới thiệu, tư vấn có thể tiến hành thực hiện thông qua các phương tiện truyền thông, đặc biệt trên trang fanpage hoặc website của nhà trường.

3. Kết luận

Bài báo đã thực hiện nghiên cứu định tính nhằm chỉ ra những nhóm nhân tố chính cũng như thứ tự mức độ ảnh hưởng của các nhóm nhân tố đó tới quá trình ra quyết định lựa chọn ngành học của SV Trường Đại học Kinh tế - Đại học Quốc gia Hà Nội. Tác giả đã xác định có 3 nhóm yếu tố chính ảnh hưởng đến quyết định lựa chọn ngành học của SV, bao gồm: (1) Năng lực, sở trường và đam mê của bản thân (nội lực bên trong) với mức độ ảnh hưởng là lớn nhất; (2) Sự tư vấn và định hướng của gia đình, thầy cô (tác động bên ngoài) với mức độ ảnh hưởng cuối cùng; và (3) Cơ hội nghề nghiệp mang lại trong tương lai (động lực bên ngoài) với mức độ ảnh hưởng thứ hai. Từ đó, tác giả đề xuất một số khuyến nghị với mong muốn giúp cho các SV Trường Đại học Kinh tế - Đại học Quốc gia Hà Nội nói riêng và thế hệ SV nói chung đưa ra quyết định lựa chọn ngành học sao cho hiệu quả, tối ưu nhất.

Tài liệu tham khảo

- Alam, A. (2022). *Psychological, Sociocultural, and Biological Elucidations for Gender Gap in STEM Education: A Call for Translation of Research into Evidence-Based Interventions*. Proceedings of the 2nd International Conference on Sustainability and Equity (ICSE-2021), Atlantis Highlights in Social Sciences, Education and Humanities. <https://doi.org/10.2991/ahsseh.k.220105.012>
- De las Cuevas, P., García-Arenas, M., & Rico, N. (2022). Why not STEM? A study case on the influence of gender factors on students' higher education choice. *Mathematics*, 10(2), 239. <https://doi.org/10.3390/math10020239>
- Eli, T. B., & Hamou, L. A. S. (2022). Investigating the Factors that Influence Students' Choice of English Studies as a Major: The Case of University of Nouakchott Al Aasriya, Mauritania. *International Journal of Technology, Innovation and Management*, 2(1), 87-103. <https://doi.org/10.54489/ijtim.v2i1.62>
- Lê Thị Minh Trúc (2014). *Một số yếu tố ảnh hưởng đến việc chọn học ngành Nông Lâm Ngư nghiệp - Trường Đại học Nông lâm Thành phố Hồ Chí Minh*. Luận văn thạc sĩ Đo lường và Đánh giá trong giáo dục, Viện Đảm bảo chất lượng - Đại học Quốc gia Hà Nội.
- Nguyễn Thị Bích Vân, Nguyễn Thị Thu Vân, Lưu Chí Danh (2017). Những nhân tố ảnh hưởng đến việc lựa chọn ngành học Kế toán ở Việt Nam. *Tạp chí Kinh tế & Phát triển*, 240(II), 72-82.
- Ong, A. K. S., Prasetyo, Y. T., Pinugu, J. N. J., Chuenyindee, T., Chin, J., & Nadlifatin, R. (2022). Determining factors influencing students' future intentions to enroll in chemistry-related courses: integrating self-determination theory and theory of planned behavior. *International Journal of Science Education*, 44(4), 556-578. <https://doi.org/10.1080/09500693.2022.2036857>
- Phan, H. V., Nguyen, T. K. T., & Cao, T. T. H. (2016). *Factors influence students' choice of accounting as a major*. International Days of Statistics and Economics, Prague, September 8-10, 1471-1481.
- Trần Cao Bảo (2022). Phân tích các nhân tố tác động đến lựa chọn ngành học đại học và nghề nghiệp của học sinh trung học phổ thông. *Tạp chí Khoa học, Trường Đại học Sư phạm Thành phố Hồ Chí Minh*, 19(6), 990-1001. [https://doi.org/10.54607/hcmue.js.19.7.3462\(2022\)](https://doi.org/10.54607/hcmue.js.19.7.3462(2022))